

СПРАВКА

за отразяване на постъпили становища и бележки по проект на Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027

ТРГ за разработване на ПНИИДИТ, писмена процедура, 25 юни- 6 юли 2021

Организация	Предложение	Приема / не приема	Мотиви
Агенция за хората с увреждания	Съгласуват без коментари и забележки ревизирия вариант на ПНИИДИТ 2021-2027 г.	Приема се	
Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“	Във връзка ревизирия вариант на Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 (ПНИИДИТ) (Версия 2.0) на база отразените коментари на службите на Европейската комисия бихме искали да Ви благодарим, че принципно възприемате аспекта на безопасността на движение по пътищата като потенциална тема, приложима към програмата. В този смисъл Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“ поддържа своите предложения за интегриране на темата, като изразяваме надежда, че същата ще има възможност да бъде подходящо включена в конкретни мерки, които ще бъдат допустими за реализация по програмата.	Приема се	

	<p>2. При формулирането на отделните интервенции по Приоритет 1 – следва да се възприеме принципът за се финансират сътрудничествата между научни организации – университети и научни институции, и бизнес организации – като клъстери, центрове за технологичен трансфер и други обединения на бизнеса.</p> <p>Планирането на интервенции, при които бенефициенти са само научни организации, без да има изискване за сътрудничество с бизнес структури считаме за крайно неефективно разходване на публични средства.</p> <p>Предвиждането на участието на бизнес структури ще се яви като пазарен коректив на всеки проект и ще обезпечи пазарна ориентация на крайния продукт от всяко такова партньорство.</p> <p>3. По отношение на интервенцията – Развитие на изградените в периода 2014-2020 г. Центрове за върховни постижения и Центровете за компетентност (Приоритет 1, Приоритетно направление 1):</p> <p>Тази интервенция следва да претърпи редакция. В нея са заложили постигането на цели, за които вече е предвидено финансиране в предходния програмен период.</p> <p>Финансирането на тези центрове следва да е целенасочено и само за реализацията на конкретни иновативни проекти.</p> <p>Тук също задължително следва да има партньорство с бизнес организации или</p>	<p>3. Приема се частично</p>	<p>яснота съответните части, касаещи подкрепата за научни организации и инфраструктури, са допълнени с релевантни тестове за участието на бизнеса.</p> <p>3. От коментара не става ясно кои са заложените цели в настоящата програма, за които е предвидено финансиране през периода 2014-2020. Центровете за върховни постижения и центрове за компетентност ще бъдат подкрепяни на база програми за развитие, които ще бъдат разработени като се отчита напредъка в изпълнението на проектите от настоящия период. Задължителен елемент от тези програми е визията и приоритетите за развитие на ЦВП и ЦК по отношение на оптималната експлоатация на изграденото оборудване и механизмите за ефективно сътрудничество с бизнеса.</p> <p>4. Съгласно текста на Програмата РИЦ ще бъдат изградени само след извършване на картирането на научноизследователската и иновационна система и при отчитане на „местоположението, спецификата и ролята по отношение на тематичните области на ИСИС и</p>
--	--	------------------------------	---

	<p>предприятия.</p> <p>4. По отношение на интервенцията – Създаване на регионални иновационни центрове (Приоритет 1, Приоритетно направление 1):</p> <p>При формулирането на тази интервенция следва да има ясна демаркация между тези центрове, които ще се създават, и вече работещите Центрове за върхови постижения и Центрове за компетентност.</p> <p>Недопустимо е създаването на подобни центрове на регионален принцип, които да се дублират с вече изградени и финансирани с публичен ресурс структури.</p> <p>От страна на БТПП многократно сме застъпвали тезата от необходимостта да се насърчават и подпомагат по-концентрирани като специализация и обхват обединения – като иновационните клъстери. При последните също съществува изискване за институционализиране на сътрудничеството между предприятия и научни организации, но финансирането на проекти се осъществява по линия на конкретни иновативни проекти.</p> <p>Клъстерите включват предприятия, произвеждащи конкретен продукт или група продукти, т.е. при тях връзката с пазара е реална. Обхващат и отделните етапи по веригата на доставка на крайните продукти.</p> <p>Те са по-гъвкави и по-близо до пазара.</p> <p>При регионалните иновационни центрове тези характеристики не са изведени като условия за</p>	<p>4. Приема се по принцип</p> <p>5. Приема се частично</p>	<p>нуждите на бизнеса, регионалното и тематично присъствие, наличието на ЦВП и ЦК, научноизследователски инфраструктури от НПКНИ, дигитални иновационни хъбове, планове за развитие на индустриалните паркове, подкрепата за изследователски университети и институтите на БАН в рамките на НПВУ и важността на евентуална инвестиция за развитието на съответния регион.“</p> <p>Допълнително, подкрепа за иновационни клъстери е предвидена в рамките на приоритетно направление 2 „Трансфер на технологии и знания“ на Приоритет 1.</p> <p>5. Предложението за създаването на единната платформа за научни изследвания и иновации е един от инструментите, чрез който ще се подпомогне осъществяването на общата политика за научни изследвания и иновации, залегнала в основата на създаването на Държавната агенция за научни изследвания и иновации към МС. Идеята е този единен комуникационен и информационен портал да предоставя цялата необходима информация и да способства за по-бързото и ефективно осъществяване на връзката между основните участници в научно-изследователската и иновационна система, способствайки по този начин за ускоряване на процесите на трансфер на технологии и знания и на комерсиализация. Системата ще бъде изградена при отчитане на вече създадените и работещи платформи, бази данни и регистри и осъществяване на връзка с тях.</p>
--	--	---	---

	<p>тяхното подпомагане от страна на програмата.</p> <p>5. Категорично сме против предвидената интервенция за Разработване на единна информационна платформа за научни изследвания и иновации (Приоритет 1, Приоритетно направление 1):</p> <p>Интервенцията е разписана като клиширана форма.</p> <p>През годините в БТПП са постъпвали за съгласуване стотици подобни идеи за финансиране на електронни платформи. За съжаление добрите намерения обикновено не се реализират по описания начин. В най-добрия случай се създават бази данни, но за кратко време след своето създаване – те стават неактуални. Трудността при поддръжката идва именно от огромния обем от информация, който е планиран да бъде включен. Тази информация е динамична и постоянно се променя. Поради това поддръжката е крайно скъпа и трудноосъществима.</p> <p>По-удачен вариант за реализация на поставените цели е да се използват вече готовите и действащи платформи на ЕС, или свързването и надграждането на съществуващи вече бази данни – като например тези на Патентно ведомство.</p>		
<p>Българска асоциация на консултантите по</p>	<p>Във връзка с версия 2.0 на ПНИИДИТ 2021-2027 представяме на Вашето внимание становището на Българска асоциация на консултантите по</p>	<p>Приема се за сведение</p>	<p>През м. април т.г. проектът на Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 е изпратен на ЕК в рамките на</p>

<p>европейски програми /БАКЕП/</p>	<p>европейски програми.</p> <p>Голяма част от коментарите на ЕК, които са отразени в тази версия на Програмата, са свързани с искане за допълнителна дълбочина на анализа по отделните тематични области и повече конкретика на предвидените мерки.</p> <p>Подходът на УО за отговор на тези коментари е представяне на референция към налични национални и секторни стратегически документи и Пътни карти.</p> <p>Няколко пъти от страна на Комисията е изразено искане за запознаване с Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027, на което УО отговаря, че проект на този документ е предоставен на ЕК.</p> <p>В тази връзка, доколкото проект на ИСИС 2021-2027, не е публикуван на страницата на МИ, нито на портала за публични консултации – strategy.bg, бихме искали да се запознаем с неговото съдържание, тъй като то е ключово за аргументация на част от интервенциите, предвидени в Програмата.</p> <p>Предвидените мерки за финансиране на научно-развойни дейности в Индуриални паркове, са аргументирани с анализ и изготвяне на Пътна карта, които предстои да бъдат реализирани. Доколкото финансирането на Индуриалните паркове изисква координирани/ИТИ интервенции с различни институции, включително общини и финансови източници – ОПРР 2021-2027 и Национален план за възстановяване и устойчивост и дълъг период на подготовка и реализация, моля за повече</p>		<p>неформалните консултации относно самооценката на изпълнението на отключващите условия за периода 2021-2027. След получаване и отразяване на коментарите на ЕК по проекта на ИСИС същият ще бъде представен на ТРГ и публикуван за обществено обсъждане.</p> <p>Предвижда се изготвянето на пътната карта на научноизследователската и иновационна екосистема да стартира през третото тримесечие на 2021 и да приключи до средата на 2022 г.</p>
---	--	--	---

	<p>конкретика кога се планира да се изготвят посочените анализ и Пътна карта.</p>		
<p>Съюз за стопанска инициатива</p>	<p>С настоящето изложение Съюзът за стопанска инициатива (ССИ) излага на Вашето внимание своите коментари и забележки относно предложената програма, тема на нашата работна група.</p> <p>1. Коментари по отношение концептуалната рамка на предложената програма Въпреки огромната си важност за бизнеса, не смятаме че Приоритет 1 Цифрова трансформация на публичния сектор би следвало да бъде включен в целевата рамка на проекта на програмата „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“. Заложените приоритети би следвало да целят синергия между бизнеса и академичните и научни институции на първо място, като присъствието на огромни по своята стойност ресурси за модернизация на услугите, предлагани от публичните органи е неоптимално.</p> <p>Смятаме, че приоритет Цифрова трансформация на публичния сектор би следвало да бъде отделен в своя собствена програма, защото така разписаните цели не отговарят на целите, заложен в обсъжданата такава.</p> <p>2. Коментари към Приоритетно направление 1: Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации</p> <p>Съюзът за стопанска инициатива приветства заложените цели към финансирането и развитието на Европейската мрежа от цифрови</p>	<p>1. Не се приема</p> <p>2. Приема се частично</p>	<p>1. Виж отговор 1 на становището на Българска търговско-промишлена палата</p> <p>2. През м.април т.г. проектът на Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 е изпратен на ЕК в рамките на неформалните консултации относно самооценката на изпълнението на</p>

	<p>иновационни хъбове (ЕЦИХ). Хъбовете ще представляват фундамент за достигането на новите технологии и иновации до МСП и публичните органи на местно равнище.</p> <p>По отношение на Насърчаване на МСП за използване на капацитета на научноизследователските организации, ССИ смята, че програмата е наложителна за бързата и устойчива цифрова трансформация на българския бизнес.</p> <p>От друга страна, ние виждаме остра нужда от разширяване на тематичните области, по които МСП ще получават услуги от научноизследователските организации. Въпреки че ИСИС 2021-2027 отразява регионалните специализации, стратегията пропуска фундаментални технически направления, които да бъдат подпомогнати, а именно заложените по Цифрова Европа – Киберсигурност, Изкуствен интелект, Високопроизводителни компютри, Оперативна съвместимост и Дигитални умения. Като високоперспективни направления би следвало да се добавят също Интернет на нещата и Индустиален интернет на нещата.</p> <p>Също така, ние смятаме, че „доставчиците“ на услуги по направлението следва да се разшири и да включва по-гъвкави форми на кооперация – хъбове, клъстери, мозъчни тръстове и т.н., освен стриктно посочените научно-изследователски организации. Смятаме, че това ще доведе до повече гъвкавост, повишена добавена стойност и здрави партньорски връзки.</p> <p>3. Коментари към Приоритетно направление</p>	<p>3. Приема се частично</p>	<p>отключващите условия за периода 2021-2027. След получаване и отразяване на коментарите на ЕК по проекта на ИСИС същият ще бъде представен на ТРГ и публикуван за обществено обсъждане. В рамките на посочените консултации ще бъдат обсъдени и получените предложения за допълване/ промяна на тематичните подобласти към тематични направления.</p> <p>Основната цел на предложената подкрепа за насърчаване на МСП за използване на капацитета на научноизследователските организации е именно интензифицирането на сътрудничеството между научните организации и бизнеса за по-ускорено трансформиране на научните резултати в иновативни продукти и услуги, с което ще се ускори оптималното използване на изградения научноизследователски капацитет през предходния програмен период. В този смисъл разширявайки обхвата на допустимите „доставчици“ не би довело до постигане на търсения ефект на мярката.</p> <p>В рамките на останалите интервенции възможностите за партньорство между МСП, клъстери и бизнес организациите не е ограничено.</p> <p>3. По отношение на тематичните направления и подобластите – виж отговора по т.2</p> <p>По отношение на подкрепата за клъстери</p>
--	---	------------------------------	---

	<p>2: Трансфер на технологии и знания</p> <p>По отношение на Развитието на иновационни клъстери, ССИ смята, че би следвало да има отново разширение на тематичните области като аргументацията за и предложените области са описани в коментарите към Приоритетно направление 1: Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации.</p> <p>На следващо място, предвид различните дефиниции за „клъстер“ като допустими субекти трябва да бъдат включени хъбове, мозъчни тръстове и браншови организации.</p> <p>4. Коментари към Приоритет 2 Цифрова трансформация на публичния сектор.</p> <p>ССИ не приема абсолютната липса на конкретни приоритети и дейности, които да включват участието на частния сектор. Това е особено вярно по отношение по направление „Киберсигурност“, където не са предвидени партньорства между публичните и частните субекти, като например браншовите организации.</p> <p>Модерният европейски подход към тематиката диктува, че публично-частното партньорство между държавните и частните субекти за киберсигурност е високоефективният подход. Поради своята гъвкавост, иновативност и лесно преразпределение на ресурси, частният сектор е изпреварващият такъв в европейски и световен мащаб.</p> <p>Поради това ССИ смята, че изключването на частните субекти, разработчици и доставчици</p>	<p>4. Приема се за сведение</p>	<p>следва да се има предвид, че предвид насочеността на ПНИИДИТ към развитие на научноизследователската и иновационна екосистема на страната ще бъдат подкрепяни иновативни клъстери по смисъла на Рамката за държавни помощи за научни изследвания, развитие и иновации и Регламент 651/ 2014г. Хъбовете, мозъчните тръстове и браншови организации ще бъдат подкрепени в случай че са част от иновативни клъстери.</p> <p>4. В проекта на ПНИИДИТ, в приоритетно направление „Киберсигурност“ са изброени конкретни мерки за изпълнение, чиято целева група са също така представителите на бизнеса и неправителствения сектор, в това число и браншовите организации. В хода на изпълнение на мерките същите ще бъдат включени като заинтересовани страни при прилагане на принципа на партньорство.</p>
--	--	---------------------------------	---

	<p>на продукти и услуги в сферата на киберсигурността от процесите е изключително затворен и непрогресивен подход към тематиката.</p> <p>На друго място, не разбираме и не подкрепяме липсата на каквото и да е партньорство с браншовите организации от сектора. Браншовите организации имат катализираща функция в процесите и взаимодействието с тях би имало положителен синергичен ефект върху сектора.</p> <p>Също така искаме да напомним, че според Европейската стратегия за киберсигурност, както и според целите, заложи в Актуализираната Национална стратегия за киберсигурност „Киберустойчива България 2023”, публично-частното партньорство е императивен подход за успешно противодействие на кибер заплахите.</p> <p>Искаме да обърнем внимание, че същите забележки са отразени и от Европейската комисия в своите коментари, касаещи невключването на частния сектор и браншовите организации в сектора.</p>		
<p>Министерство на икономиката</p>	<p>Във връзка с изпратена за съгласуване версия 2.0 на ПНИИДИТ, бихме искали да направим следните уточняващи коментари:</p> <p>1. Една от основните пречки пред иновационната дейност на МСП е липсата на развит иновационен капацитет на ниво предприятие. Ограничените възможности за вътрешно</p>	<p>1. Не се приема</p>	<p>1. Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ и Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ са в процес на подготовка, консултиране със заинтересовани страни и съгласуване с ЕК от средата на 2020 г. Предложената демаркационна линия е резултат</p>

финансиране на иновационни дейности и наемане на изследователи води до своеобразна изолация на българските МСП от актуалното знание в науката и бизнеса. Това от своя страна ограничава разработването на нови модерни продукти и услуги в средносрочен и дългосрочен план, които да бъдат конкурентни на европейския и световния пазар. В тази връзка част от интервенции по ПК ИП са насочени към осигуряване на нужната подкрепа за развиване на иновационния капацитет на ниво предприятия в приоритетните тематични области на интелигентна специализация. Посоченото включва и мерки, свързани със стимулиране осъществяването на вътрешни за предприятията НИРД и иновации, привличане на чуждестранни изследователи в процеса по разработване на НИРД и иновации, с фокус върху предприятията в етап на растеж, подкрепа за заявяване и защита на индустриална собственост, в т.ч. патенти, полезни модели, търговски марки, дизайн. и др. На база посоченото считаме, че пояснението, направено в демаркационните текстове между ПК ИП и ПНИИДИТ, относно „подкрепа за въвеждане на нови услуги, решения и продукти, които не са базирани на НИРД“, касаещо ПК ИП следва да отпадне.

Нуждата от включване на дейности, свързани с осъществяването на вътрешна за предприятията НИРД е коментирано и от страна на службите на ЕК във връзка с мярката за привличане на чуждестранни изследователи и тяхната роля на ниво предприятие, ако същите не са ангажирани с вътрешна НИРД.

2. ПК ИП няма идентифицирани мерки, свързани

от тези консултации, приета е от ЕК и нейното ревизиране в една или друга посока следва да е обект на допълнително обсъждане.

Безспорно развитието на иновационния капацитет на предприятията в страната е важен фактор за повишаване на тяхната конкурентоспособност, но целенасочената подкрепа за наемане на изследователи с публични средства за целите единствено на развитие на вътрешнофирмения капацитет рискува задълбочаване на съществуващата фрагментация в системата на научните изследвания и иновациите. Идеята на съществуващата демаркационна линия съгласно която иновациите, които са резултат от НИРД да бъдат подкрепени предимно като партньорски проекти в рамките на ПНИИДИТ, е с оглед на по-голямата добавена стойност, която такъв тип проекти имат за развитието на цялостната научно-изследователска и иновационна система и на икономическото развитие. По този начин ще се върви към промяна на досегашния модел на затвореност и ограниченост на сътрудничеството между бизнеса и научните организации и непълноценното използване на изградения научноизследователски капацитет на страната.

	<p>с подкрепа на иновационни клъстери и в тази връзка препоръчваме препратката за координираните мерки между ПКИП и ПНИИДИТ в частта иновационни клъстери да отпадне. Индиректни мерки за цифровизиране на предприятията като подкрепата за създаване и развитие на средата, вкл. инкубатори, акселератори, хъбове и клъстери са важни и могат да намерят място в ПНИИДИТ. Такива мерки са заложили и в Стратегията за цифрова трансформация на икономиката</p> <p>3. Навлизането на изкуствения интелект се насърчава чрез различни инструменти, вкл. програмата Цифрова Европа, в която са предвидени напр. центрове за тестване на приложения ТЕФ и т.н. Бихме могли да мислим за съфинансиране, което да подкрепи участието на български колективи в такива центрове</p> <p>4. ЕК предвижда изграждане на европейски облаци за публични данни и създаване на “European Alliances for industrial data, edge and cloud, and for microelectronic and processors”., които също биха могли да намерят място</p>	<p>2.Приема се</p> <p>3.Приема се за сведение</p> <p>4. Приема се за сведение</p>	<p>2.Текстът е коригиран</p> <p>3. Предложението ще бъде обсъдено след предоставяне на допълнителна информация и аргументация за включването му в програмата.</p> <p>4. Предложението ще бъде обсъдено след предоставяне на допълнителна информация и аргументация за включването му в програмата.</p>
<p>Фонд мениджър на финансови инструменти в България ЕАД</p>	<p>Коментари на ФМФИБ по проект на ПНИИДИТ 2021-2027</p> <p>1. В проекта следва да се посочи изрично че се предвижда комбинирано финансиране чрез ФИ и БФП, включително че подкрепата чрез ФИ по ПНИИДИТ би могла да се комбинира с безвъзмездна помощ от програмата в рамките на</p>	<p>1. Приема се</p> <p>2. Приема се</p>	<p>1. Текстовете са ревизирани</p> <p>2. Текстовете са ревизирани</p>

	<p>една операция, когато стойността на безвъзмездната помощ не надвишава размера на подкрепата чрез финансовия продукт и операцията се изпълнява по правилата за ФИ.</p> <p>2. В проекта на ПНИИДИТ е представена информация за системата за оценка на проектните предложения на стр.47 по отношение на Приоритетно направление 1 и на стр.51 по отношение на Приоритетно направление 2 на Приоритет 1. Следва да се редактират предложените текстове за системата за оценка на проектни предложения, като се посочи че този механизъм ще се прилага при подкрепа само чрез БФП. При подкрепа чрез ФИ водеща роля има жизнеспособността на инвестицията, която следва да се оценява от финансовите посредници и решението за подкрепа на инвестицията следва да се взема на ниво финансов посредник.</p> <p>3. В Приоритет 1, Приоритетно направление 2, наред с посоченото изпълнение на Фонд за технологичен трансфер, което напълно подкрепяме, по мнение на ФМФИБ, което се надяваме да бъде потвърдено и от предварителната оценка за ФИ, е възможно да се обособи и пилотен финансов инструмент за дялови и квазидялови инвестиции в областта на интелектуалната собственост и патентите.</p> <p>4. Проектът на ПНИИДИТ предвижда изпълнение на ФИ само за дялови и квазидялови инвестиции. Същевременно следва да се има предвид коментарът на службите на ЕК, че проекти, които генерират приходи и/или икономии не е удачно да се финансират изцяло с БФП. В тази връзка предлагаме да се обмисли</p>	<p>3. Приема се по принцип</p> <p>4. Приема се по принцип</p>	<p>3. Предложението ще бъде обект на обсъждане в рамките на подготовката на Инвестиционната стратегия за използване на ФИ по ПНИИДИТ</p> <p>4. Предложението за включване на дългови продукти, които комбинират БФП с ФИ съответства на препоръките на ЕК относно увеличаване на използването на ФИ за проекти, които генерират приходи. Същевременно, то може да бъде отразено само след провеждане на необходимото изследване/ анализ на търсенето и потенциала за</p>
--	--	---	--

	<p>комбинация на БФП с ФИ за дългови продукти ако се очаква част от интервенциите да са с приходогенериращ потенциал. Такъв ФИ може да се окаже подходящ например за допълващо финансиране за проекти, получили „Печат за високи постижения“ или за развитие на ЦВП и ЦК или за осигуряване на част от необходимото финансиране за развитие на модела на функциониране на подкрепените научноизследователски и иновационни звена на база на заключенията и препоръките на Съвместния изследователски център. Аналогично по отношение на интервенциите по Приоритетно направление 1 за насърчаване на МСП за използване на капацитета на научноизследователските организации ако се предвижда получател на ваучерите да бъдат МСП, а не научноизследователските организации и ако подкрепената инвестиция на МСП води до жизнеспособна инвестиция, базирана на иновация следва ли подкрепата да е изцяло с БФП?</p> <p>5. Предлагаме редакционни промени в полето за финансови инструменти по Приоритет 1 с оглед фокусиране на текста върху планираното прилагане на подкрепа чрез ФИ.</p> <p>6. Считаме за необходимо да се прецизират стойностите за някои от показателите за краен продукт по Приоритет 1, в т.ч. за Нови подкрепени предприятия, за които общият брой е 55 (25 за по-слабо развити и 30 за региони в преход). Ако е предвидено показателят да се постигне само чрез ФИ същият следва да се прецизира, тъй като е предизвикателство идентифицирането на голям брой жизнеспособни</p>	<p>5. Приема се</p> <p>6. Приема се</p> <p>7. Приема се частично</p>	<p>реализирането на подобни продукти в рамките на интервенциите по ПНИИДИТ, каквото към настоящия момент липсва.</p> <p>5. Редакцията е отразена</p> <p>6. Стойностите на индикаторите ще бъде ревизирани в следващата версия на програмата.</p> <p>7. Релевантните предложения са отразени в текста на ПНИИДИТ</p>
--	---	--	---

	<p>спин офф предприятия.</p> <p>7. В допълнение в проекта на ПНИИДИТ са отразени предложения на ФМФИБ за редакционни промени и оптимизиране на формулировките.</p> <p>Изпратени бележки и предложения за корекции и допълнения към текста, в режим на проследяване на промените: стр. 7, 24, 25,26,30,32,36, 37, 38, 41, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 57, 58, 68, 69, 75,76.</p> <p>Стр. 7, изречение „От една страна тези регионални различия са естествено следствие от центробежните сили на глобализацията, които изискват все по-широк комплекс от умения и знание, които естествено се намират в София и два или три други града.“, е отправена препоръка за редакция на израза „от центробежните сили на глобализацията“.</p> <p>Стр.25, към изречение „Същевременно се изпълняват и целите за допълняемост на финансовите инструменти и потоци“, е отправен коментар: „Това изречение не носи ясно съдържание. Кои са целите и как се изпълнява тази допълняемост? Ако се има предвид синергия между подкрепата по ОПНОИР 2014-2020 и посочените в предходното изречение 90 млн. лв от държавния бюджет, може би е необходима редакция на изречението“</p> <p>Стр.26, коментар: Има множество footnotes в документа и всички са номерирани под номер 1.</p>		
--	---	--	--

	<p>Може би е удачно да се направи последователно номериране на бележките.</p> <p>Стр.30, към булети 1-5 след изречение „В допълнение към приноса на ОПДУ за създаването на хоризонтална инфраструктура и системи за електронно управление, бе подкрепено и разработването на няколко ключови секторни системи, включително, но не само:“ е отправен общ коментар: „Може би е удачно да се допълни с информация за системите в сферата на здравеопазването, включително електронните здравни досиета, електронните рецепти и т.н.“</p> <p>Стр.32, към изречение „Случаи като пробива на Търговския регистър от 2019 г. предизвикаха спонтанна реакция в цялата страна, тъй като доведоха до изтичане на лични данни на почти всички български граждани до публични сайтове.“ е отправен коментар: „Може би е удачно да се посочи и примера с НАП, при който бе налице изтичане на лични данни на милиони български данъкоплатци“</p> <p>Стр.35-36 изречение „Ускоряване на процесите на трансфер на технологии и комерсиализация на резултатите от научните изследвания чрез ефективно лицензиране, създаване на спиноф компании и изграждане на капацитет за технологичен трансфер, включително чрез финансови инструменти“ е допълнено с изречение „с възможност за комбинация с безвъзмездна финансова помощ“</p> <p>Стр.37 в изречение „Прилагането на подхода осигурява: ясна демаркация между отделните</p>		
--	--	--	--

политики, мерки и инструменти за въздействие на национално и европейско ниво, като гарантира тяхната координация, съгласуваност, допълняемост, надграждане и синергия; прилагане на диверсифицирано портфолио от финансови и нефинансови инструменти за подкрепа на потенциалните бенефициенти...“; изразът „въздействие върху“ е заменен с „подкрепа на“.

Стр.37 към изречение „Подкрепата за индустриални паркове обхваща инвестиции в техническа инфраструктура, които ще бъдат реализирани на база на картографиране, извършено на национално ниво след влизането в сила на Закона за индустриалните паркове.“ Е отправен коментар: „Законът е в сила от м.март 2021“

Стр.38 към изречение „Програмата ще продължи да подпомага интегрирането, бизнес развитието и взаимното обвързване на обектите на националната научноизследователска и иновационна система създадени през първите два програмни периода от членството на страната в ЕС, както и такива, които обслужват европейските хоризонтални програми управлявани от Брюксел.“, към израза „управлявани от Брюксел“ е отправен коментар: „Може би е удачно да се редактира в посока „централно управлявани“

Стр.38 текстът в абзац 1 към тема „Инструментариум“ е допълнен с изречението „Ще бъде прилагана и възможността за комбинирано финансиране на интервенциите с безвъзмездно финансиране и финансови

	<p>инструменти, включително в рамките на една операция, където е приложимо.“</p> <p>Стр.47 към изречение „Фокусът на мерките е върху засилване на сътрудничеството на научноизследователските организации и висши училища с индустрията; повишаване на ориентираността към пазарното търсене; скъсяване на пътя от научните изследвания до иновациите; внедряване и трансфер на нови технологии и знания.... “; коментар: „и комерсиализация?“</p> <p>Стр. 47-48, към „Важна част от ефективността и качеството на предвидената подкрепа е системата за оценка на проектните предложения и доверието в нейната независимост, експертност и безпристрастност. За целта ще бъде разработена методика за привличане и подбор на пул от висококвалифицирани и подбрани спрямо ясно дефинирани критерии и изисквания външни, независими, международно признати чуждестранни и български експерти, които да гарантират необходимото качество на оценителния процес. Подготовката на самия оценителен процес ще бъде основана на международно признати стандарти и изисквания.“ е отправен коментар: “Следва да се редактира, като се посочи че този механизъм ще се прилага при подкрепа чрез БФП. При подкрепа чрез ФИ водеща роля има жизнеспособността на инвестицията, която следва да се оценява от финансовите посредници и решението за подкрепа на инвестицията следва да се взема на ниво финансов посредник.“</p> <p>Стр.49 към думата „зони“ в изречението</p>		
--	---	--	--

	<p>„Създаване на регионални иновационни центрове и/или специализирана научноизследователска и иновационна инфраструктура като част от планираните индустриални зони“ е отправен коментар: „паркове?“</p> <p>Стр.49 към изречение: „Интервенцията се изпълнява като част от интегрирания териториален подход на страната за периода 2021-2027 г. и ще се реализира след задълбочен анализ на нуждата от нея за регионалното развитие на страната“ е отправен коментар: „Всъщност подкрепата следва да е базирана на Интегрираните териториални стратегии на ниво NUTS2. Защо се визира отделен „задълбочен анализ“?“</p> <p>Стр.50 към текста „Основната цел на интервенцията е да подпомогне и насърчи иновативното предприемачество и въвеждане на иновации и иновативни решения в МСП. Подкрепата е в тематичните области на ИСИС 2021-2027 г. и е насочена към тези от българските малки и средни предприятия, които се нуждаят от професионално ноу-хау и специалисти, за да развият своя иновационен и НИРД потенциал и се предоставя с ваучери.“ е отправен коментар: „Ако се предвижда получател на ваучерите да бъдат МСП, а не научноизследователските организации може би е удачно да се посочи как ще се осигури демаркация с ПКИП. Наред с това ако подкрепената инвестиция на МСП води до генериране на приходи и жизнеспособна инвестиция, базирана на иновация следва ли подкрепата да е изцяло с БФП?“</p>		
--	--	--	--

Стр.51 „Проектите се избират чрез конкурентен подбор и се оценяват от групата на външни независими оценители.“ е отправен коментар: „Аналогично на коментара по-горе, следва да се уточни че при подкрепа чрез ФИ водеща роля при подбора ще има финансовия посредник“

Стр.52 към текста „Интервенцията ще бъде реализирана в синхрон с дейностите за развитие на капацитета на звената за технологичен трансфер, като подпомогне развитието на ИП капацитета в тях. Мярката ще бъде изпълнявана чрез предоставяне на институционална подкрепа на ДАНИИ в партньорство с Патентно ведомство.“ Е отправен коментар: „По мнение на ФМФИБ, което се надяваме да бъде потвърдено и в рамките на предварителната оценка за ФИ е възможно да се обособи и пилотен финансов инструмент за дялови и квазидялови инвестиции в областта на интелектуалната собственост и патентите.“

Стр.57 в текста е нанесена корекция: „В рамките на настоящия приоритет се планира използването на финансови инструменти, с което да се увеличи размера на инвестициите чрез прилагане на нови модели на финансиране в областта на научните изследвания и иновациите в България. Особено важна в тази насока е подкрепата чрез финансови инструменти за трансфер на знания и технологии, активна комерсиализация на резултати от научни изследвания, интелектуалната собственост и нейното управление като основен инструмент за трансфер на знания и генериране на приходи.“

Стр. 57 за текст: „Към настоящия момент в България няма натрупан опит в използването на

финансови инструменти в сферата на научните изследвания и иновации. През програмен период 2014-2020 беше направен опит за структуриране на фонд за технологичен трансфер, който не бе доведен докрай поради настъпилата пандемична обстановка и необходимостта от пренасочване на средствата към антикризисен инструмент за ликвидна подкрепа на малки и средни предприятия, засегнати от Ковид-кризата. В тази връзка при структуриране на дяловите и квазидялови инструменти по ПНИИДИТ ще се стъпи на концепцията и направените пазарни проучвания във връзка с предвидения фонд за технологичен трансфер, които ще бъдат адаптирани към новата след-ковид 19 реалност.“
Е отправен коментар: „Предлагаме този абзац да се заличи, доколкото фокусът на програмата следва да бъде върху интервенциите в нея, а не върху причините за нереализиране на сходни инвестиции в периода 2014-2020“

Стр.57 текст „В рамките на подкрепата с ФИ ще се търси възможност за комбинирана подкрепа на БФП и финансови инструменти, включително в рамките на една операция, при което размерът на БФП не надвишава средствата по финансовия продукт.“ е коригиран както следва: „При интервенциите по приоритета ще се прилага и комбинирана подкрепа на БФП и финансови инструменти, включително в рамките на една операция, при което размерът на БФП не надвишава средствата по финансовия продукт и операцията се изпълнява по правилата за финансови инструменти.“

Стр.58 към текст „Комбинирането на подкрепа чрез БФП и ФИ е подходящо за инвестиции,

	<p>където пазарните стимули не са достатъчни за тяхното реализиране. Към настоящия момент проучванията показват, че пазарът не е достатъчен стимул за развитие на научните изследвания и НИРД в страната и е необходима подкрепа и с публични средства. Необходимият процент БФП от общата стойност на конкретната инвестиция ще се определя въз основа на финансов анализ.“ е предложен коментар: „Този абзац също няма смисъл да се включва в полето.“</p> <p>Стр.68 към думата „данни“ в изречението: „Силата на данните радикално преобразува индустрии, като автомобилната индустрия, здравеопазването, фармацевтиката и др. големи данни.....“ е отправен коментар „бази данни?“.</p> <p>Стр.75 към изречение „Завършването на националната схема за електронна идентификация е хоризонтален двигател за използване на наличните и нови услуги и продукти.“ е отправен коментар: „Освен посоченото може би е удачно да се добави и допълняемост с Националната програма по Фонд вътрешна сигурност 2021-2027 в сферата на киберсигурността“</p> <p>Стр.76 относно полето на „Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от РОР“ е отправен коментар „Неприложимо?“ към текста „Текстово поле [1 000]“ .</p>		
<p>Патентно ведомство</p>	<p>Във връзка с постъпило в Патентно ведомство на Република България (Патентното ведомство) писмо с вх. № ВХ-3764-(1)/28.06.2021 г., с което изпращате на членовете на тематичната работна група за разработване на Програмата за научни</p>	<p>Приема се по принцип</p>	<p>Патентното ведомство се припознава като естествен партньор на Държавната агенция за научни изследвания и иновации по отношение на политиката в сферата на индустриалната собственост. В тази връзка в текста на</p>

	<p>изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021 - 2027 г. (ТРГ за ПНИИДИТ 2021-2027 г.) ревизиран вариант на ПНИДИИТ (Версия 2.0.), в който са отразени коментарите на службите на Европейската комисия и отправяте покана за изразяване на становища и предложения по него, към момента Патентно ведомство на Република България работи в насока за създаване на система от мерки, които напълно съвпадат с целите по Приоритет 1: Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема и Приоритет 2 Цифрова трансформация на публичния сектор.</p> <p>Съгласно приоритетите на ПНИИДИТ 2021-2027 г. и компетенциите на Държавната агенция за научни изследвания и иновации за обединяване в една обща политика действията на държавата за развитие на научните изследвания, технологиите и иновациите, в полза на икономическото и обществено развитие на страната, следва да се използва и капацитета на Патентно ведомство на Република България в областта на индустриалната собственост, която е и основният двигател на иновациите и конкурентоспособността във всяка иновативна икономика.</p> <p>В този смисъл Патентно ведомство на Република България ще подпомогне икономическия растеж посредством разпространение на знанието за индустриалната собственост и ползите от нейната закрила и технологичен трансфер между научноизследователските организации и бизнеса. Ще предостави целева експертиза в платформата</p>		<p>програмата е заложен интервенция за подобряване на капацитета за защита и експлоатация на правата върху интелектуалната собственост с конкретен бенефициент ДАНИИ в партньорство с Патентно ведомство.</p> <p>Предложените от Патентно ведомство направления, в които да се установи дългосрочно сътрудничество с Държавна агенция за научни изследвания и иновации са в съответствие с планираната подкрепа за изпълнение на нова национална рамка за създаване, защита и комерсиализация на интелектуалната собственост. Релевантните предложени дейности за подкрепа подлежат на допълнително обсъждане и детайлизиране на ниво изпълнение на интервенцията.</p> <p>По отношение на предложението за Електронна патентна библиотека следва да се има предвид следното:</p> <p>Единната информационна платформа за научни изследвания и иновации към Държавната агенция за научни изследвания и иновации (Платформата) ще бъде като резултат от изпълнението на мерки по Приоритетно направление 1: Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации от Приоритет 1 Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема. В тази връзка всички необходими модули и компоненти към Платформата следва да бъдат предвидени в рамките на процеса по изграждане на Платформата.</p>
--	--	--	--

	<p>за научноизследователска и развойна дейност, както и различни форми на информационно подпомагане на бизнеса при идентифицирането на регистрирани обекти на индустриална собственост, разработени в някои от основните направления за интелигентна специализация, които биха били от интерес за тях и могат да бъдат трансферирани.</p> <p>С оглед на гореизложено и предвид приоритети на ПНИИДИТ 2021-2027 г.:</p> <p>Приоритет 1: Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема</p> <p>Приоритет 2: Цифрова трансформация на публичния сектор, както и</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Специфична цел (i) засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии; ➤ Специфична цел (ii) усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, дружествата и правителствата; <p>за целите на тяхното успешно реализиране, целесъобразно би било установяването на дългосрочно сътрудничество между Патентно ведомство на Република България и Държавна агенция за научни изследвания и иновации, което да се изрази в посочването на Патентно</p>	<p>От друга страна, така описаното предложение за създаване на Електронна патентна библиотека, което цели да „се предоставят всички необходими за потребителите и бизнеса информационни ресурси на индустриалната собственост на едно място“, предвид множеството вече финансираните инициативи на Патентно ведомство в програмни периоди 2007 – 2013 и 2014 – 2020 за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усъвършенстване на информационно-комуникационната среда за заявяване, експертиза и регистриране на обекти на индустриалната собственост за постигане на оперативна съвместимост на национално и европейско ниво и предоставяне на по-добро административно обслужване на гражданите, бизнеса и държавните институции; • реинженеринг и оптимизация на административния процес по заявяване, експертиза, регистрация и услуги във връзка с марките и географските означения и разработка на специализирана администрираща информационна система за тях; • усъвършенстване на съществуващите услуги, предоставяни от информационната система ВРО Online, разширяване на тази система с нови услуги и цялостното ѝ привеждане в съответствие с изискванията на ЗЕУ за оперативна съвместимост и
--	--	--

	<p>ведомство на Република България като директен бенефициент в ПНИИДИТ 2021-2027 г.</p> <p>В този смисъл взаимодействието ще се изразява в следните насоки:</p> <p>1.1. Обучения на МСП и представители на бизнеса</p> <p>Патентно ведомство на Република България има нужния капацитет и опит, както и си взаимодейства с ВУ с тясна специализация по конкретните въпроси за да провежда активна дейност /семинари, обучения, публикации/ за популяризиране на закрилата на обектите на индустриалната собственост с цел информирание на представителите на бизнеса за значението на управлението на нематериалните активи като индустриална собственост за конкурентоспособността на бизнеса и икономическия растеж. В хода на дейността си Патентно ведомство на Република България, съвместно със своите международни партньори е идентифицирало необходимост от обучение по интелектуална собственост и технологичен трансфер за изследователските институти, офисите за трансфер на технологии и малките и средните предприятия в страната. В този смисъл Патентно ведомство на Република България работи за създаване на по-институционализирана платформа за сътрудничество между заинтересованите страни,</p>		<p>информационна сигурност;</p> <ul style="list-style-type: none"> • надграждане и интеграция на информационно-технологичната среда на ПВ с цел ефективното управление на услугите, предоставени на бизнеса; <p>налага необходимостта от предоставяне на допълнителни информация и обосновка за неговата целесъобразност и преценка за финансиране.</p>
--	--	--	--

<p>които предоставят образование и обучение в областта на интелектуалната собственост и технологичния трансфер в България.</p> <p>Съгласно препоръка от Доклада на Световната организация за интелектуална собственост (СОИС), 2019 се работи за разработването на многогодишна национална програма за развитие на националния капацитет чрез обучения в областта на интелектуалната собственост и технологичния трансфер. Програмата ще включва учебни програми с учебни инструменти и материали и предвижда специален курс за „Обучение на обучители“, така че националната система за технологичен трансфер да стане самоустойчива по отношение на иновационната екосистема на страната. Развитието на човешкия капитал, посредством популяризацията на стойността на интелектуалната собственост ще подпомогне за изграждане и развитие на национална научноизследователска и иновационна екосистема, освен на национален, и на регионален принцип.</p> <p>Допълнителна дейност ще бъде информирането на бизнеса и офисите за технологичен трансфер за наличните услуги на Световната организация за интелектуална собственост (СОИС), Европейското патентно ведомство (ЕПВ) и Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост в областта на интелектуалната собственост (ЕСИС), които са от полза за тях и техния икономически растеж, включително достъпа до глобални бази данни и създаването на материали за тези услуги.</p>		
---	--	--

Инициативата по т. 1.1. е изцяло в съответствие с Приоритет 1: Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема, Специфична цел (i) засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии.

1.2. Предоставяне на услугата „Предварително проучване на интелектуалната собственост“ (IP-Pre-diagnostic service/IP Scan) чрез международни програми и проекти

Патентното ведомство на Република България участва и успешно реализира програма на СЕСИС за предварително проучване на интелектуалната собственост, която има за цел да окаже финансова подкрепа на европейските микро, малки и средни предприятия, които желаят да получат Услуга- 1 “Предварителна диагностика на интелектуалната собственост- IP scan“ чрез националните ведомства за интелектуална собственост. Тази програма подпомага бизнеса и подпомага финансирането на научноизследователската и развойната дейности в публичния сектор, като стимулиране на частните инвестиции и води до по-висок иновационен капацитет на икономиката;

Ползите за микро- и МСП от предварителна

	<p>диагностика са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • икономическа подкрепа за микро, малки и средни предприятия по време на пандемията от COVID 19; • повишаване на осведомеността на европейските микро, малки и средни предприятия относно ползите от интелектуалната собственост (ПИС); • осигуряване на ефективно конкурентно предимство, което се дължи на по-доброто управление на нематериалните активи чрез засилена регистрация на марки и промишлени дизайни, представляващи обекти на индустриална собственост; • насърчаване на националните системи и системите на Европейския съюз за регистриране на обекти на индустриална собственост. <p>Услугата за предварителна диагностика на интелектуалната собственост е от основно значение за успешната бизнес стратегия на предприятието и е гаранция за неговата икономическа устойчивост. Добре управлявана интелектуална собственост на микро- и МСП е съпоставима със състоянието на националната икономика, поради това, че чрез нея:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ се ограничава “търговският паразитизъм“; ▪ ограничава се неоснователно облагодетелстване от създадения положителен търговски имидж на микро – и МСП; 		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ създават се устойчиви стратегии от всеки бизнес, свързани с опазването на неговите бизнес активи, независимо от техния вид и форма; ▪ изгражда се стабилна пазарна позиция на вече съществуващи или нови пазари; ▪ създава се повишена конкурентоспособност на националния и международния пазар; ▪ допълнителна печалба и приходи от продажбите на стоки и/или услуги част от фирменото портфолио, означени със общоизвестни или ползващи се с известност марки или продуктови дизайни, защитени като промишлени дизайни; ▪ обратна връзка от страна на потребителите към микро, малки и средни предприятия; ▪ изграждането на положителен фирмен и марков имидж (при лицензирането на търговска марка, патент, ноу-хау и други, подпомагащи стабилността на националния пазар и стимулиращи икономическото развитие на страната; ▪ създаването на нови комуникационни и дистрибуционни мрежи между националния и международния бизнес; ▪ международно представителство и достъп до глобалния пазар; ▪ превенция в борбата с нарушения на права на притежатели на обекти на интелектуална 		
--	--	--	--

	<p>собственост;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ намаляване на риска от възможни загуби или неуспех при навлизането на нови пазари и продуктови ниши; ▪ създаването на специфично управленско, организационно, производствено, технологично и друг вид “ноу-хау“ и други чрез които може да се извършва ефективен технологичен трансфер; ▪ иновации и развиване на научноизследователска и развойна дейност. <p>Предимствата за националната икономика от притежаването и правилното управление на интелектуалната собственост на ниво микро- и МСП са представени в резултатите от изследване на СЕСИС, където е установено, че МСП, които притежават интелектуална собственост имат средно 20% по-високи приходи.</p> <p>Инициативата по т. 1.2. е изцяло в съответствие с Приоритет 1: Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема, Специфична цел (i) засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии.</p> <p>1.3. Създаване на информационен център (звено) за подпомагане на заявителите на обекти на ИС</p> <p>С цел получаване на коректна и точна информация Патентно ведомство на Република България може да подпомогне платформата за научноизследователска и развойна дейност и чрез</p>		
--	--	--	--

<p>предоставянето на специализирано обслужване с цел улесняване процеса на подаване на заявки за регистрация на обекти на индустриална собственост. Това включва разясняване на процедурите за заявяване и техническо съдействие при работа с Портала за електронни услуги на Ведомството, както и предоставяне на информация по други въпроси в сферата на интелектуалната собственост. По този начин ще се осигури възможност за реализиране на нематериалните блага и материализиране на иновационния капацитет.</p> <p>В тази насока платформата ще може да бъде подпомогната от информационен център (IP help desk/Call center), който, освен процедурите по регистрация, ще пояснява на заинтересованите страни възможностите за участие по програми за подкрепа и финансови схеми на национално и международно равнище. Услугата ще е насочена и съобразена с нуждите на изобретатели, предприемачи, МСП, като цели да ги стимулира да защитават максимално своите права и да създават и развиват конкурентоспособни иновации. IP help desk/Call center е една от последните инициативи в полза на бизнеса, залегнали в плана за работа на Патентно ведомство.</p> <p>Инициативата по т. 1.3. е изцяло в съответствие с Приоритет 1: Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема, Специфична цел (i) засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии.</p> <p>1.4. Комуникация и координация с</p>		
---	--	--

<p>научноизследователските институти и центрoвете за трансфер на технологии в България</p> <p>Патентно ведомство на Република България работи в посока осъществяване на комуникация и координация с научноизследователските институти и офисите за трансфер на технологии, което пряко кореспондира и с Националната програма за развитие България 2030, която извежда като един от основните приоритети на страната повишаването на конкурентоспособността на българската икономика и трансформирането ѝ в икономика, базирана на знанието и интелигентния растеж. Това е комплексна инициатива, която предвижда изграждането на мрежа между изследователските институции и бизнеса на национално ниво. Целта е да се засили конкурентоспособността на науката и предприемачеството в България чрез подобряване обмена на знания между академичните среди и бизнес общността.</p> <p>В тази си дейност, Патентно ведомство на Република България може изцяло да подпомогне функционирането на единната информационна платформа за научни изследвания и иновации към Държавна агенция за научни изследвания и иновации, захранвайки я с вече дигитализирания си архивен фонд от изобретения, полезни модели. Важен акцент, е че дигитализираните обекти са изобретения и полезни модели, които в по-голямата си част са научни разработки на научноизследователски институти и висши училища.</p> <p>1.5. Създаване на Електронна патентна библиотека</p>		
---	--	--

Относно Приоритет 2: Цифрова трансформация на публичния сектор и в частност Специфична цел (ii) усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, дружествата, изследователските организации и публичните органи, Патентното ведомство би искало да бъде включено в програмата за целите на създаването на Електронна патентна библиотека, като част от единната информационна платформа за научни изследвания и иновации към Държавната агенция за научни изследвания и иновации. Именно създаването и последващото интегриране на тази Електронна патентна библиотека би подпомогнало значително да се разгърне капацитета на единната информационна платформа за научни изследвания и иновации.

Електронната патентна библиотека ще съдържа 15 000 досието на изобретения полезни модели и промишлени дизайни, разработени в тематичните приоритетни области, които разглежда Стратегията за интелигентна специализация. Дигитализирани ще са както действащи, така и обекти с изтекъл срок на закрила, но предоставящи възможност за установяване на състоянието на техниката в областите на тяхното създаване.

Новодигитализираният фонд, като част от инициативата за Електронната патентна библиотека заедно с вече съществуващите дигитализирани архиви на Патентно ведомство на Република България могат да станат част от единната информационна платформа за научни изследвания и иновации към Държавна агенция за научни изследвания и иновации, като по този начин ще се предоставят всички необходими за

	<p>потребителите и бизнеса информационни ресурси на индустриалната собственост на едно място.</p> <p>В тази връзка постигнатото от Патентно ведомство на Република България по отношение цифровизацията на електронните услуги и архиви следва да бъде използвано и надградено за изпълнение на гореописаните политики и приоритетите на държавата за всеобща дигитализация на публичните услуги.</p> <p>С оглед на горното Патентно ведомство на Република България се надява да получи подкрепа в реализирането на представените в настоящото становище дейности и да се създаде трайно сътрудничество с Държавна агенция за научни изследвания и иновации и заинтересованите страни, което да направи прилагането на държавната политика за научните изследвания, технологиите и иновациите устойчива, ефективна и в синхрон със стратегическите документи за дългосрочно икономическо развитие на страната ни.</p>		
<p>Институт GATE “Големи данни за интелигентно общество” към Софийски университет „Св. Климент Охридски“</p> <p>(Съвет на ректорите на висшите училища</p>	<p>1. Основни коментари по цялостната визия на програмата</p> <p>Програмата е необходима и навременна за България, но има потенциал за подобрения.</p> <p>Като цяло в документа не е ясно изразена цялостната визия и представяне как различните приоритети и интервенции се вписват и взаимно се допълват; как се покриват всички елементи на екосистемата и как се адресират идентифицираните слабости; каква е цялостната</p>	<p>1.Приема се по принцип</p>	<p>1. Синергията и стратегическата обвързаност с Програмите Цифрова Европа и Хоризонт Европа са отбелязани в текста на програмата (стр. 20 на ниво стратегия и на ниво интервенции на стр.49 чрез осигуряване на допълващо съ-финансиране за национално избраните европейски цифрови хъбове и стр.52-53 интервенциите в приоритетно направление „Европейска интеграция и интернационализация“).</p> <p>Програмата няма и не може да има претенция</p>

<p>в РБ)</p>	<p>връзка и взаимно допълване с европейските програми като Хоризонт Европа и Дигитална Европа и др., както и с основните приоритети за периода 2021-2027г.</p> <p>Предложените два приоритета не предлагат цялостно решение на представените слабости и предизвикателства. Докато при първия приоритет е ясна връзката с научните изследвания и иновации, това не е така за втория предложен приоритет, който е предимно насочен към администрацията. Този приоритет би улеснил в известна степен последващо развитие на бъдещи изследвания и иновации и в този смисъл е необходимо, но недостатъчно условие, тъй като адресира едностранно изброените проблеми. Липсва визия и съответни мерки за подкрепа на бизнес иновационната екосистема, което е основен пропуск на програмата.</p> <p>Като цяло в програмата няма разбиране, че може да се развива НИРД и в индустрията и в МСП и съответно липсват съответни интервенции и мерки за това. Също така липсват интервенции (освен трансфер на знания), които да поощряват съвместното развиване на НИРД между научните организации и бизнеса. Би могло в това отношение да се следват добрите практики на европейските програми като Хоризонт 2020 и Цифрова Европа.</p> <p>2. Основни коментари и предложения по организацията на документа и начина на описание</p> <p>За по-ясното разбиране на документа е необходимо да се уеднакви описанието на различните интервенции/мерки, да се унифицира</p>	<p>2. Приема се частично</p>	<p>да покрие целия спектър от нужди и предизвикателства, които съществуват по отношение на научните изследвания и иновациите и електронното управление. Представените в програмата интервенции имат допълваща роля и са в синергия и координация с мерките във всяка една от сферите, предвидени в Националният план за възстановяване и устойчивост и националния бюджет.</p> <p>Програмата е насочена към развитие на националната научноизследователска и иновационна екосистема, където връзката на научноизследователските организации и висшите училища с индустрията играе ключова роля. Интервенциите насърчават осъществяването на тази връзка, както при разработване на програмите за развитие като отправна точка при финансирането на научноизследователските организации, така и при специално създадената за целта интервенция за насърчаване на МСП за използване на капацитета на научноизследователските организации. Точно с тази цел един от водещите принципи при подбора на проектите по Програмата е техният принос към икономическото развитие на страната.</p> <p>2. Програмата се разработва по образец, който задава основната информация, която следва да бъде включена в съответното поле в съответствие с чл. 22. Съдържание на програмите и Приложение VI на Регламент</p>
---------------------	---	------------------------------	---

	<p>ниво на абстракция и да се възприеме единна структура, например: Цел и обхват на интервенцията, какви идентифицирани слабости адресира, към кого е насочена - потенциални бенефициенти и подкрепяни дейности, какво се финансира и в какъв обем, очаквано въздействие, връзка с европейски и други програми. В някои случаи не е ясно как ще се реализират конкретните мерки/интервенции и какво се има предвид под мярка и интервенция.</p> <p>В целия документ ще е полезно да се уеднаквят използваните понятия:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дигитализация-цифровизация • дигитални – цифрови • мерки - интервенции • предприятия-дружества • индустриални зони - индустриални паркове • регионални иновационни центрове – европейски цифрови иновационни хъбове <p>Допълнително може да се пояснят наименованията на някои дейности напр. „изграждане на капацитет за интелигентна специализация“</p> <p>3. Конкретни коментари:</p> <p>3.1. За да се постигне конвергенция с програма Цифрова Европа и нейните приоритети</p> <p style="padding-left: 40px;">– Изкуствен интелект, пространства от</p>	<p>(ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021.</p> <p>Предложените за уеднаквяване термини са използвани във взаимозаменяем режим с оглед избягване на повтораемост, което не считаме че създава пречки по отношение на правилното възприемане на текстовете. Терминът „индустриални зони“ е коригиран. Регионалните иновационни центрове и европейските цифрови иновационни хъбове не са взаимнозаменяеми понятия, а представляват два различни тип структури, които са обект на подкрепа по програмата и това е и причинната да бъдат отделени като типове интервенции.</p> <p>Под „изграждане на капацитет за интелигентна специализация“ следва да се разбира развитие на умения за ефективно участие и обвързване на българския бизнес, научноизследователски организации, местни власти и други заинтересовани страни в регионалните и национални процеси на предприемаческо откритие, което е в основата концепцията за интелигентна специализация.</p> <p>3.1. Интервенциите, свързани с дигитализация на бизнеса, са обект на Програма Конкурентоспособност и иновации в предприятията.</p>
--	--	--

данни, развиване на цифрови компетентности и умения, както и целта за цифрова икономика, усилията трябва да бъдат насочени и към цифрова трансформация на бизнеса, не само на публичния сектор.

Твърди се, че „Дизайнът и изпълнението на мерките по ПНИИДИТ са в координация националните и европейски действия, свързани с осъществяване на тази важна за икономиката на страната трансформация“, но това не е видимо от съответните заложи мерки и двата основни приоритета.

Свързани текстове и коментари в текста:

Стр. 22: *„Предложението за самостоятелен общ инструмент за финансиране на научните изследвания, иновациите и цифрова трансформация на публичния сектор е логично следствие от няколко важни стратегически урока, отчетени в хода на използване на европейските инвестиции за развитие на трите сфери за периодите 2007-2013 г. и 2014 – 2020 г.“:* - възниква въпросът защо се таргетира цифрова трансформация само на публичния сектор, след като предвид на уроците има нужда от тясна връзка между научните изследвания и бизнеса?

Стр 37: *„Интервенциите и мерките, предвидени в програмата са организирани по два приоритета: 1) Устойчиво развитие на българската научно-изследователска и иновационна екосистема и 2) Цифрова трансформация на публичния сектор.“* - защо само на публичния сектор, ако се цели цифрова

3. Приема се частично

	<p>икономика?</p> <p>Стр 25: <i>„Стратегията за умна специализация отчита само по две приоритетни области на регион“</i> – аналогично на <i>„Чисти технологии, кръгова икономика и нисковъглеродна икономика“</i> развитието на ИКТ и цифровите технологии е логично да е хоризонтално за всички области.</p> <p>3.2. Въпреки, че развитието на човешкия капитал, ангажиран в сферата на науката и иновациите, привличане на млади учени и таланти от страната и чужбина е отбелязана като основна цел, не се забелязват ясно разписани видими мерки в тази посока.</p> <p>Свързани текстове и коментари в текста:</p> <p>Стр 26: <i>...“Изградената национална научна, развойна и иновационна инфраструктура и нейните части в процес на изграждане се нуждаят от устойчиво публично управление и грижи, за да се гарантира пълноценното използване на нейните възможности и капацитет за трансфер на знания и технологии.“</i> – в следващия период е време да се наблегне върху човешкия капитал в центровете. Модерната инфраструктура е първа стъпка за по-привлекателна научноизследователска среда, но не е достатъчна.</p> <p>3.3. Коментари относно ПРИОРИТЕТ 1: УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКАТА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И ИНОВАЦИОННА ЕКОСИСТЕМА</p>		<p>3.2. По отношение на човешкия капитал настоящият проект на ПНИИДИТ адресира предизвикателствата в тази област в две посоки. На първо място, в рамките на специфична цел <i>„СЦ (i) развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии“</i> развитието на човешките ресурси е припознато като хоризонтален приоритет, поради което дейностите за развитие на капацитета е предвидено да се реализират като част от предвидените интервенции. Така например в дейността <i>„Развитие на изградените в периода 2014-2020 г. ЦВП и ЦК“</i> е предвидено изграждане на управленски и експертен капацитет, привличане и задържане на таланти, изграждане на капацитет за технологичен трансфер, управление и защита на интелектуални права и др., в дейност <i>„Подкрепа за други ключови научноизследователски и иновационни проекти от НПКНИ извън ЦВП и ЦК“</i> е предвидена подкрепа за подобряване на квалификацията на изследователите (включително наемане на докторанти, пост-докторанти, опитни/водещи изследователи; дългосрочни специализации и др., обучение на експерти за бранша) и т.н.</p> <p>На второ място, развитието на умения са заложи в рамките на специфична цел <i>„СЦ (iv) развитие на умения за интелигентна специализация, индустриален преход и предприемачество“</i>. Предвидени са дейности за по-нататъшно изграждане и развитие на капацитет за интелигентна специализация,</p>
--	--	--	--

Като цяло не е ясна връзката между отделните интервенции ЦВП, ЦК, ЕДИХ, РИЦ, индустриални паркове и как те взаимно се допълват. Има припокриване на някои от описаните дейности.

Свързани текстове и коментари в текста:

Стр. 37: В текста е написано: „*Инвестициите в регионални иновационни центрове и специализирани научноизследователски и иновационни инфраструктури в индустриалните паркове са планирани като един от ключовите елементи при планиране и използване на европейски средства на регионално ниво. ....* „, а също и: „*...Ясна демаркация между отделните политики, мерки и инструменти за въздействие на национално и европейско ниво, като гарантира тяхната координация, съгласуваност, допълняемост, надграждане и синергия*“ – тази демаркация не е видима при описанието на отделните мерки, не е ясен и допълващият характер и връзката между отделните мерки, например как подкрепата за ЦВП ще е обвързана с РИЦ – ЦВП би трябвало да ся в центъра на РИЦ. Не е ясна и връзката с индустриалните паркове (виж по-надолу)

Стр 40. Номерацията на СЦ в таблицата не е последователна

Стр. 41 СЦ: *Развитие на умения за интелигентна специализация, индустриален преход и предприемачество* - не е ясно какво се има предвид под умения за интелигентна специализация.

предприемачество и развитие на уменията за комерсиализиране на резултатите от научните изследвания.

3.3.

Стр.37 - ЦВП, ЦК, другите обекти от НПКНИ (извън ЦВП и ЦК), ЕДИХ, РИЦ се разглеждат като ключови звена в националната научноизследователска и иновационна система, които е предвидено да се развиват в тяхната взаимнообвързаност и допълняемост. За целта в ПНИИДИТ изрично е посочено, че инвестициите се основават на картографиране на изследователския и иновационен потенциал и пътна карта за развитие на екосистемата. Това картографиране е основен инструмент, на базата на който ще се разработват процедурите за подкрепа на отделните звена и ще се взимат решенията за тяхното финансиране с оглед постигане на взаимодопълняемост и свързаност на звената и ефективно влагане на публичните ресурси.

В този смисъл в програмата е предвидено изграждането на РИЦ да стъпва на резултатите от посоченото картографиране, като се отчитат рисковете от припокриване и насищане с подобни структури, взимат се предвид наличието, капацитета и областите на специализация на вече изградени ЦВП и ЦК, научноизследователски инфраструктури от НПКНИ, европейски дигитални иновационни хъбове, плановете за развитие на индустриалните зони, подкрепата за изследователски университети и институтите на БАН в рамките на НПВУ и т.н.

Стр. 42: В първия параграф се говори за предизвикателства свързани със системата за управление и съответните данни, след което фокусът на мерките се измества върху принос върху икономиката: „акцентът на мерките пада върху модели на данни, позволяващи разработването и внедряването на иновативни продукти, процеси и бизнес модели, целящи повишаване на ресурсната ефективност на икономиката, както и иновации, стимулиращи икономическия растеж, ...“ – не става ясна връзката между двете. По-надолу се таргетира липсата на цифрова свързаност на висшите училища и научните организации, но не се казва как ще се реши този проблем, а се описва само достъпът до данни.

Стр 47: В текста е казано: *Водещи принципи за подбор на обектите, които да бъдат подкрепени по ПНИИДИТ, са: приносът към икономическото развитие на страната и създаването на продукти и услуги с висока добавена стойност; развитие на потенциала на съответния регион; високото качество на научните и иновационни продукти, които се създават, и участието и ролята в международни и европейски мрежи и програми.*“ – принципите би трябвало да са различни и специфични за всяка интервенция, предвид конкретните бенефициенти, които се таргетират, а също и планираните дейности, които ще бъдат подкрепени.

Стр. 48: Предварително са зададени ориентировъчни проценти за разпределение на финансирането: *„Предвижда се около 75% от финансирането да бъде заделено за същинските*

Стр.40 В съответствие с Регламентите за период 2021-2027 при разработване на програмните документи отговорните национални органи следва да определят Цели на политиката и съответните специфичните цели, към които дадената програма има принос в съответствие с националните приоритети. Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ има принос към Цел на политика 1 “По-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативна и интелигентна икономическа трансформация и регионална свързаност на ИКТ“ и три от общо четирите специфичните цели към тази Цел на политиката. Това е причината за непоследователността в номерирането на специфичните цели.

Стр.41 – По-горе е представено разяснение.

Стр.42 – Приема се за сведение

Стр.47- Представените принципи следва да се разглеждат като общи принципи, които задават на най-високо ниво рамката и съответствието, което ще се търси, за да се постигнат желаните резултати от изпълнението на ПНИИДИТ. На ниво отделна процедура тези принципи ще бъдат детайлизирани в съответствие с нейните конкретни параметри и цели.

Стр.48 – Посочените проценти са индикативни и те са определени като е взето предвид финансирането, предоставено до момента на ЦВП и ЦК (предимно строително-монтажни дейности и закупуване на оборудване). През

	<p>дейности за осъществяване на научни изследвания от звената (експериментално развитие, индустриални изследвания, изграждане на научен и иновационен капацитет) и не повече от 25% да бъдат отделени за допълващи дейности, свързани с модернизация и обновяване на оборудването, необходимо за изпълнение на същинските дейности. За новоизграждащите се научноизследователски и иновационни инфраструктури, като напр. регионалните иновационни центрове, се предвижда до 60% от финансирането да бъде заделено за ново оборудване и инсталирането му в лабораториите, а останалото финансиране да бъде насочено към използването на новоизграденото оборудване за осъществяване на научни изследвания и иновации в тези звена.“</p> <p>– Не е аргументирано защо се слагат такива ограничения на видовете финансиране. Всяка научно изследователска област има различни изисквания – при някои има голяма инвестиция в оборудване, докато при други инвестицията е основно в човешки капитал и в този смисъл не би трябвало да се слагат единни ограничения.</p> <p>Стр. 48: Развитие на изградените в</p> <p>„...Финансирането се предоставя на базата на разработени програми за развитие и устойчивост..“ – два от ЦВП, които са финансирани по Хоризонт 2020, вече реализират програмите си за развитие и устойчивост (бизнес плановете си), които са разработени през първата фаза на проектите и са одобрени в двустепенно оценяване от ЕК и независими оценители. След това одобрение е получено и самото финансиране за 2 фаза. ЕК следи за</p>		<p>програмен период 2021-2027 пълноценното използване на изграденото оборудване изисква заделяне на средства предимно за научни дейности и само при доказана необходимост, пряко свързана с научните изследвания, да бъдат отпуснати средства за допълнително оборудване. Коментари в тази посока са подлчвани неколкократно от страна на ЕК.</p> <p>Що се отнася до изграждането на нова инфраструктура, определеният процент се основава на процедурата за регионални иновационни центрове по ОПИК, съгласно която за инвестиционния компонент са определени най-малко 50% от средствата по съответните проекти.</p> <p>Стр.48. Посоченото наличие на програми за развитие и устойчивост за ЦВП, изпълнявани по Хоризонт 2020, ще бъде обсъдено и взето предвид при разработване на изискванията за програмите за устойчивост и развитие и бизнес плановете към тях по ПНИИДИТ.</p> <p>Стр.48 – става въпрос за проекта на БАН в рамките на Национални план за възстановяване и устойчивост</p> <p>Стр.48 и стр.49 – виж отговора на стр.37</p> <p>Стр. 50 – Интервенцията е посочена в първото направление от гл.т. на акцента върху пълноценното използване на капацитета на изградените научните инфраструктури.</p> <p>Стр.51 – При разработване на параметрите на процедурата за подкрепа на иновационни клъстери ще бъде направен анализ на</p>
--	--	--	---

	<p>изпълнението на тези бизнес планове чрез регулярни оценки.</p> <p>Стр. 48. Относно <i>„проект за Повишаване на иновационния капацитет на БАН в сферата на зелените и цифровите технологии“</i> – не е ясно защо тази интервенция е насочена само към БАН, а не и към висшите училища например или към други организации. Би трябвало всички бенефициенти да се избират на конкурсен принцип – не би трябвало да има проект таргетиран към само един бенефициент, който се поставя в привилегирована позиция спрямо другите научно изследователски звена.</p> <p>Стр. 48. Относно Подкрепа за други ключови научноизследователски и иновационни проекти от НПКНИ извън ЦВП и ЦК – тази интервенция е дефинирана много общо и не е ясно каква е Стрвръзката и с другите интервенции, как ги допълва и защо е необходима.</p> <p>Стр. 49 Отново не е ясна връзката между ЕЦИХ и РИЦ – как се различават освен по начина на финансиране – как са свързани с индустриалните паркове и другите интервенции. Трябва да се изтъкне и връзката с ЦВП и ЦК, които би трябвали по дизайн да са в центъра на ЕЦИХ и РИЦ.</p> <p>Стр. 50. Не е ясно защо интервенция</p>		<p>предоставената до момента подкрепа по други програми и резултатите от нея и ще бъде преценена необходимостта от изискване на съответните документи, вкл. бизнес план.</p> <p>Стр.52 – Съгласно заложеното в програмата акцентът е върху стартиращи предприятия, тъй като целта е чрез стимулиране процеса на акселерация на стартиращи компании около вече съществуващи и развити индустрии и клъстери, да се постигне по-широко споделяне на ползите в областта на научните изследвания и иновациите и по-голям принос към икономическото развитие на дадения сектор и регион. Подкрепата на съществуващи предприятия за развитие на техния иновативен капацитет е обект на Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“.</p> <p>Стр.55 - Текстът е допълнен.</p> <p>Стр.68 - Приема се за сведение</p> <p>Стр.69 - Текстът вече не фигурира в програмата</p>
--	---	--	---

Насърчаване на МСП за използване на капацитета на научноизследователските организации е в Приоритетно направление 1: Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации, а не в Приоритетно направление 2: Трансфер на технологии и знания. По начина по който е описана интервенцията тя е насочена по-скоро към трансфер на знания, а не толкова за изграждане на капацитет вътре в самите МСП да развият НИРД.

Стр. 51 По отношение на интервенция - **Развитие на иновационни кълъстери**, би трябвало да се направи анализ кои са наистина работещите иновационни кълъстери от гледна точка на това какви услуги предоставят и на кого и да се направи подбор на база програма за устойчиво развитие и бизнес план (както при ЦВП).

Стр. 52 Относно интервенция **Подкрепа за създаването и развитието на индустриални стартъп системи, насочени към разгръщане високи нива на научни изследвания и иновации** – не е обосновано защо интервенцията е насочена само към стартъпи, а не и към други МСП например, които развият НИРД.

Стр. 55: В текста пише: „... *подпомагане за създаване на цифрови иновационни хъбове на регионален принцип...*“ - не става ясно, че се имат

предвид кандидати за ЕДИХ, които са преминали подбор, но не са били финансирани.

3.4. Коментари относно ПРИОРИТЕТ 2: ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР

В документ не става ясна връзката между двата основни приоритета и как те ще се допълват.

Като цяло не е достатъчно добре обосновано включването на цифровата трансформация на публичния сектор в програмата за наука и иновации. Очевидно широкото използване на данни и киберсигурността са важни теми, които са предпоставка за последващо развитие на наука и иновации, но самото им прилагане в полза на електронното управление, както е описано в програмата не е предмет на дейност на НИРД. В по-голямата си част предложените мерки са описани на високо ниво и липсва конкретика по отношение на това какво точно ще се подкрепи като дейности и кой ще реализира тези дейности.

Примери от текста:

Стр. 68: При описанието на отделните мерки по **Приоритетно направление 1: „Данните като ключов капитал на обществото“** не става ясно как ще се реализират конкретно тези мерки и от кого - само администрацията или също и други организации, граждани, предприятия и по какъв начин ще се включат; не е ясно и дали всяка мярка ще е отделна интервенция. Отново

	<p>фокусът е върху електронното управление, но това не е достатъчно за постигане на икономика базирана на данни.</p> <p>Стр. 69: Не става ясна връзката на следния текст: <i>„изграждане на система от информационни табла за предаване на сигналите за оповестяване и последваща информация при бедствия, кризи и извънредни ситуации чрез видео-стени, електронни табла и други средства за визуализация, поставени на обществени места;“</i> за целите на изграждане на Национален център за данни.</p> <p>4. Общи коментари</p> <p>На много места в документа се говори за централизация: национален център за данни, централизирани решения за е-управление – насоките на европейско ниво, както и съвременните решения наблягат все повече на разпределеност и като технологии и като управление.</p>		<p>4. Приема се за сведение</p>
<p>Министерство на финансите, дирекция „Икономическа и финансова политика“</p>	<p>Изпратени са бележки в режим „Проследяване на промените“ в текста на ПНИИДИТ 2021-2027 (версия 2.0) Забележките по същество са както следва:</p> <p>1. На стр. 14 и 15 в подтема „Електронно управление“:</p> <p><u>По първи булет</u>, относно текста <i>„цифровите данни имат потенциала да се превърнат в двигател на икономическото развитие и основен фактор за развитие на иновативни бизнес</i></p>	<p>Приема се частично</p>	<p>Релевантните предложения са отразени в текста на ПНИИДИТ.</p>

	<p><i>решения“ е направен коментар: формулировката е обща и не предполага предизвикателства.</i></p> <p><i>По втори булет в изречението „Така се отчита и застой в броя на администрациите, които не използват или не разполагат с различни типове информационни системи...“ се предлага към думата администациите да се добави в.т.ч. и местни.</i></p> <p><i>По трети булет: Предлага се целия текст да отпадне, а именно „прилагането на различни и несъгласувани подходи, техники и технологии за дигитализация в публичния сектор води до ограничения и за местните администрации, където също е налице проблемът с осигуряването на оперативна съвместимост на информационните системи и процеси и на бази данни в цифров вид;“</i></p> <p><i>По четвърти булет: Коментарът относно целия текст е: Твърде общо</i></p> <p><i>По пети булет: Изглежда удачно по-долу в булетите фокусът на основните усилия също да се съкрати и да отразява „най-важното“</i></p> <p><i>В изречението „Ето защо, основните усилия за повишаване на нивото на използване на наличните електронни услуги следва да бъдат фокусирани върху“ предлагаме да се замени изказът с такъв с по-подходяща степен на решителност, т.е. да се представят накратко неща, които действително ще се правят</i></p>		<p>По първи булет – приема се за сведение.</p> <p>По втори булет – редакцията е отразена.</p> <p>По трети булет - Текстът е предложен и съгласуван с НСОРБ и има отношение към липсата на оперативна съвместимост на местно ниво сред администрациите.</p> <p>По четвърти булет - Изводите са направени в резултат на изследване, проведено от Световна банка, изведени са в техен доклад за състоянието на електронното управление и са пряко свързани с наблюденията и измерванията, които ежегодно се правят за целите на Индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото.</p> <p>По пети булет - приема се за сведение.</p> <p>В изречението... - Редакцията е отразена.</p> <p>На стр.16 - Текстът вече не фигурира в</p>
--	---	--	--

	<p>2. На стр. 16 относно текста <i>„Центърът ще обедини и надгради досегашните и текущите инициативи и инвестиции за събиране/създаване, съхранение, обработка и управление на централно ниво, контрол и осигуряване на най-висока степен на сигурност, използване и преизползване на данните, които се генерират и събират от публичния сектор.</i> - може да се постави фокус върху научени уроци от тези инвестиции и да се опише накратко каква е добавената стойност от създаването на НЦД, което ще направи текстът по-лесно четим. След като НЦД е благоприятна и важна предпоставка може да се помисли да се представи ясно послание за срок на стартиране/изпълнение.</p> <p>3. На стр. 17 относно подтема „Европейски семестър и препоръки на ЕК“ - предлагаме тази част да се интегрира в предходните текстове в „Основни предизвикателства пред развитието“</p> <p>4. На стр. 19 относно подтема „Стратегическа рамка“ - текстът в тази част може да бъде редуциран и конкретизиран</p> <p>5. На стр. 23 относно текста <i>„Политиката на ДАНИИ посочва като приоритет на развитието повишената производителност, представяне и принос на научните изследвания и иновациите за икономическото и социалното развитие на страната. Политиката поставя в центъра взаимодействието между научните изследвания и иновациите¹ и насочва инструментите на политиката към:</i></p>	<p>Програмата.</p> <p>На стр.17 - Секцията „Европейски семестър и препоръки на ЕК“ е съгласно образец и изисквания на ЕК за оформяне на документа.</p> <p>На стр.19 – Текстът в част „Стратегическа рамка“ е прецизиран и конкретизиран, съобразно съдържанието на приложимите стратегически документи, които очертават рамката за развитие на политиката по електронно управление.</p> <p>На стр.23 - Приема се за сведение</p> <p>На стр.26 - Приема се за сведение</p> <p>На стр. 35 - Приема се за сведение</p> <p>На стр.36 - Приема се за сведение</p> <p>По отношение на коментарите, касаещи показателите за краен продукт и показателите за резултат следва да се има предвид, че това са показатели съгласно Приложение 1 към Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година</p>
--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване на условия и стимули за изграждане и развитие на взаимодействие между науката и бизнеса, и капитализиране на постигнатите резултати в полза на икономическото развитие на страната и обществото; • Развитие на национална научноизследователска и иновационна екосистема, която развива регионалния изследователски и иновационен капацитет на страната; • Развитие на човешкия капитал, ангажиран в сферата на науката и иновациите, привличане на млади учени и таланти от страната и чужбина; • Ефективно участие на университетите в националната изследователска и иновационна екосистема чрез създаване на условия за разработване на национален модел за развитие на изследователските университети. • Пълноценно участие на България в европейското и световното научно и иновационно пространство.- не намираме добавената стойност на този текст <p>6. На стр. 26, към текста „<i>Пето: Дигиталната трансформация на публичния сектор е основна предпоставка за ефективно и ефикасно взаимодействие между администрацията, гражданите и бизнеса и за осигуряване на бърз преход към цифрово общество</i>“ - Предлагаме описателните елементи</p>		<p>относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд. Тяхната дефиниция, мерни единици и методология за изчисляване следват заложеното в работен документ на ЕК. Източниците на информация са добавени.</p>
--	---	--	--

по-долу, посветени на развитието на политиката за електронно управление, да се намалят и да се изведат само по-важните уроци

7. **На стр. 35**, относно подтема „*Отговори на политиката*“ - не намираме напълно решение на забележката на Комисията, че ключовите уроци в проекта са подходящи, но не са видими подходящи последващи мерки за насърчаване на реални промени.

8. **На стр. 36** относно текста „*Електронното управление е основното средство за облекчаване на взаимодействието между администрацията, гражданите и бизнеса и за осигуряване на бърз преход към цифрово общество, а в новата реалност се доказва и като механизъм за устойчиво управление на кризисни и извънредни ситуации. То е както условие за навременна, актуална и надеждна информация, така и ефективен и ефикасен инструмент за взаимодействие между различните сфери на живота, позволяващ ефективна координация и обединени действия на национално ниво с тези на други държави и икономики, което е от изключителна важност за посрещане на глобалните предизвикателства.*“ - По преценка дали не е необходима още по-висока степен на аргументация на логиката на интервенциите.

9. **На стр. 59**, таблица 3 „*Показатели за резултата*“ относно колона „*Източник на данни*“ - Дори на този етап може би е редно да се представят източниците на данни

10. **На стр. 60**, в таблица 3, ред 1 и 2 П1, относно „*Годишни еквиваленти на пълна заетост*“ - биха могли да се изразят като

съотношение с цел указване на интензивността на резултата и на редове 5 и 6 относно „Публикации“- да се уточни/разпише пълното наименование/методология

11. **На стр. 65**, таблица 3 „Показатели на резултата“ относно колони „Целева стойност (2029г.) и „Източник на данни“- намираме за необходимо показателите да се преразгледат с оглед отразяване на краткосрочните и средносрочните аспекти на програмата. Показателите за резултат следва да отразяват интензификацията на политиката, поради което намираме използването на абсолютни стойности за неподходящо.

липсват целеви стойности и източници

12. **На стр. 76**, относно Таблица 2 „Показатели за крайния продукт“ - препоръчваме повечето индикатори да се представят чрез съотношения, които да отразяват интензитет на мерките.

В същата таблица, на ред 2, относно поле „Стойност на разработените цифрови услуги и продукти“ - препоръчваме да се избягва прякото използване на номинални финансови средства за показател

13 **На стр. 78**, таблица 3 „Показатели на резултата“ - препоръчваме повечето индикатори да се представят като съотношения, които да отразяват интензитет на мерките в средносрочен план

14 **На стр. 78**, таблица 2 „Показатели за

	крайния продукт“ - липсват индикатори		
Държавна агенция „Електронно управление“	<p>Получени са предложения за промени в приоритет 2 „Дигитализация на публичния сектор“ свързани с:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предложение за прецизиране на мерките и индикаторите по приоритета, свързани с управление, базирано на данни и киберсигурност; 2. Отпадане на мерки, които са предложени за финансиране по Националния план за възстановяване и устойчивост“; 3. Отразяване на коментарите на ТРГ и на ЕК. 	Приема се	Предложенията за промени са отразени в текста на ПНИИДИТ